

A M. T. Akadémia jutalomtétellei. 1. *Gr. Széchenyi Istvánnak az ő nevéhez és működéséhez méltó életrajza.* Benyújtható akár kéziratban, akár kinyomatva: bármikor. Jutalom: 8000 korona. — 2. *A nyelv és az aesthetika.* (Aesthetikai szempontok jogosultsága a nyelvtudományban és a nyelv művelésben.) Jutalom a Gorove-alapból 100 arany. Határnap: 1920 szept. 30. — 3. *A magyar politikai szónoklat 1790-től 1836-ig.* Jutalma Ipolyi Arnold alapítványából 2000 kor. Határnap: 1920 szept. 30. — 4. *A népiesség elmélete Dugonicstól Petőfig.* (A népiesség kérdésére vonatkozó akkori magyar elméleti irodalomnak összeállítása és méltatása.) Jutalma a Lehr Albert-alapból 400 korona. Határnap: 1920 szept. 30. — 5. *Kívánatok a magyar szépirodalmi kritika története.* Jutalma Halmos Izor adományából 2000 korona. Határnap. 1918. dec. 31. — 6. *A magyar irodalmi nyelv fejlődésének története a nyelvújításig.* Jutalma a Lukács Krisztina-alapból 2000 korona. A munka tervrajza egy-két kidolgozott fejezet kíséretében 1918 szept. 30-ig küldendő be. (Névtelentül, jelíges levéllel pályázó munkák ki vannak zárva e pályázatból.) — 7., *A magyar humornizmus története Otáh Miklós felleptéig.* Jutalom a Gorove-alapból 100 arany. Határnap: 1919 dec. 31. — 8. *Hegel philosophiájának hatása az újabb műbölcséltre és kritikára, különösen az irodalom terén.* Jutalom a Lukács Krisztina-alapból 2000 korona. Határnap: 1918 dec. 31. — 9. *Adassék elő a fizikai tudományok hazai irodalmának története és magyar műnyelvének fejlődése 1867-ig az alkotmány visszaállításáig.* Jutalma az ifj. bojári Vigyázó Sándor alapból 2000 korona. Határnap: 1919 dec. 31.

(Az összes itt felsorolt tételek pályázási szabályainak részleteit l. az Akadémiai Értesítő 1918. évf. májusi füzetében.)

A szerkesztőhöz beküldött könyvek jegyzéke.

Kornis Gyula: A bölcsészeti kar jelentősége a tudományegyetemen. Pozsony. 1918. 25 l.

Értékes tanulmányát a pozsonyi filozófiai kar megnyitása alkalmából 1918 március 17-én olvasta föl a szerző. A negyedik magyar egyetemnek filozófiai karral való kiegészítése egyrészt a pozsonyi egyetemi tanárok fáradhatatlan utánjárásának, másrészt Apponyi Albert közoktatásügyi miniszternek az érdeme. Hogy miért nem egészítette ki a csonka egyetemet már Apponyi Albert előde a filozófiai karral, az rejtély. Holott nyilvánvaló, hogy filozófiai kar nélkül az egyetem nem egyetem, legalább tudományos szempontból nem az. Egész sor olyan életképtelen középiskola van ma is az országban, amelyeket nyugodtan be lehetne csukni bárki-nek károsodása nélkül s amelyeknek főtartási költségei fényesen fedeznék akár hat-nyolc filozófiai kar évi kiadásait. Hogy ez a speciálisan a tudományos munkára nevelő fakultás milyen szolgáltatokat tesz a tudós-képzésnek, azt minden avatott kulturpolitikus tudja. Kornis Gyula azonkívül szakszerű fejtegetésekkel világítja meg, mi a magasabb értelemben vett filozófiai és pedagógiai jelentősége a bölcsészeti karnak a mai moderu tudományegyetemen. Olvasva fejtegetéseit, még kevésbbé tudjuk elgondolni.

hogyan képzelhettek el a csonka egyetem szerencsétlen eszméjének melengetői magyar tudományegyetemet a magyar nemzeti nyelv-, irodalom- és történettudomány képviselője nélkül?

Keleti Adolf: Szaváló könyve. Rozsnyay Károly kiadása. Budapest. 1917. 384 oldal.

A közel kétszáz költeményt felölelő antológia, az iskolai ünnepélyek rendje szerint állítja össze a magyar költők munkáit és pár sorban megemlékezik a költemények írójáról is. Hogy a gyűjtemény minél teljesebb legyen, a szerző az újabb költők verseiből is válogatott. «Az új lírai költészet — mondja előszavában. — a legszebb része a mai magyar irodalomnak; ismerjenek meg belőle a gyermekek annyit, amennyit csak lehet. . . Ez a könyv hódolat a magyar költő előtt, aki nekünk adta legszentebb érzését, gondolatát, hogy vele s általa élhessünk.» Feltűnő, hogy a műben ugyanazon versek ismételtelen előfordulnak. Így *Ábrányi Emil*nek: *Hazám ifjúsága* c. verse *Magyarország fiaihoz és leányaihoz* címen megint elénk kerül a 31-ik után mindjárt a 33-ik lapon; *Dalmady Győző*nek: *Az igazi király* c. verse (108 old.) a 256-ik oldalon is ugyanezen címmel; *Móra István*: *Hajnalhasadásán* c. verse (168 old.) újra olvasható a 210-ik lapon. A könyvben levő zenei összeállítás *Geszler Ödön* munkája. A kötetet a költők rövid méltatása zárja be.

r. s.

Harsányi István: Malakiás próféta könyve. Sárospatak. 1918. 44 l. Ára 2 kor.

Malakiás próféta könyvéről nem jelent meg a magyar hittudományi irodalomban sem részletes tanulmány, sem tudományos kommentár. Harsányi István sárospataki református teológiai tanárt első sorban ez a körülmény sarkalta, hogy Malakiás ószövetségi könyvéről irodalomtörténeti és exegetikai értekezést írjon. Hogy a kérdés körébe kapcsolható magyar teológiai munkákat belevonta tárgyalása körébe, ez az eljárása emeli munkájának értékét.

Könyvek könyve. 87 magyar író, tudós, művész, közéleti ember és kiadó vallomása kedves olvasmányairól. Szerkesztette és bevezetést írt hozzá *Kóhalmi Béla*. Budapest. 1918. 248 l. Lantos kiadása.

Ez a nagy fáradtsággal összegyűjtött vallomás-sorozat igen érdekes adatokat nyújt a régi klasszikusok és ma élő írók népszerűségére. Amellett kalauza óhajt lenni annak az úgynevezett művelt nagyközönségnek, mely többnyire elvek és ízlés nélkül vásárolja és kölcsönzi a divatos könyveket. A szerkesztő igen pontos mutatóval látta el a kötetet s olyan bevezetést csatolt a vallomások elé, melyek nemcsak a szakirodalomban való jártasságát bizonyítják, hanem azt is, hogy élvezetes formában tudja felhívni az olvasók figyelmét a vallomásokkal kapcsolatos irodalmi szempontokra. Készített egy kis statisztikát is. Ebből kiderül, hogy a nyilatkozók Goethe, Arany, Jókai, Shakespeare, Dickens, Tolsztoj, Petőfi, Dosz-

tojevszkij, Flaubert, Ady, Vörösmarty, Heine, Ibsen munkáit azonkívül a Bibliát emlegetik legszívesebben vallomásaikban.

Magyar könyvkereskedők évkönyve. Huszonhetedik évfolyam. A Magyar Könyvkereskedők Egylete megbízásából szerkesztette Kőhalmi Béla és Pikler Blanka. Budapest. 1917. Kiadja a Magyar Könyvkereskedők Egylete. 268 l.

Az évkönyv leghasznosabb része az 1916. év könyvtermését egybeállító címjegyzék. 1916-ban 2383 könyv jelent meg Magyarországon, míg 1915-ben csak 1880. Ha a szerkesztők hozzá tudtak volna férni a M. N. Múzeum köteles példányaihoz, mindenesetre teljesebb volna címjegyzékük. Jóllehet így sem maradt ki terjedelmes egybeállításukból fontosabb munka. Mindenesetre ideje volna már azon gondolkodni, hogyan tarthatná nyilván egy központi állami hivatal az évről-évre megjelenő magyar könyveket és az időszakos sajtó tartalmát. Repertoriumok nélkül egyre nehezebb lesz a mozgás minden tudományzakban.

Gál János: Kazinczy Gábor írói és politikai működése. Budapest. 1918. 84 lap.

Kazinczy Gábor pályája igen jó példa arra, hogy az imponáló egyéniség mennyire magára tudja vonni minden nagyobb írói tehetség nélkül is az írók és kritikusok csodálatát. Az önkényuralom és provizórium korában Kazinczy Gábor neve különösen jól csengett, szónoki tehetségéről elragadtatással beszéltek. A politikai szereplés és az irodalmi barátság megtette hatását. Ma látjuk, hogy a nagynevű ember irodalmi buzgólkodásából alig maradt valami élvezhető korunkra s igazán meg kell elégednünk azzal az eredménnyel, hogy a nagy Kazinczy vérrokona nemes jellemű férfiú volt. A szerző természetesen az életíró lelkesedésével nézi hőseit s iparkodik olyan világításba helyezni, mely irodalomtörténeti szempontból kedvezőbb az eddiginél. Azzal, hogy összegyűjtötte az eddig nagyobbára szétszórt adatokat, nem végzett fölösleges munkát.

Deák Margit: Baksay Sándor nyelve. Budapest. 1918. 52 l. Ára 1 kor. A Magyar Nyelvőr kiadása.

Példagyűjtemény Baksay Sándor munkáiból a következő fejezetek szerint: hangtan, szóösszetétel, szóképzés, szóragozás, mondatlan, szókinés, jelentés tan, népies szólások. Jó lett volna, ha a szerző a kicédulázott anyag mellé átgondolt összefoglalást is csatolt volna, hogy ellenőrizhessük, milyennek látja voltaképen Baksay Sándor nyelvét.

Nagy Lajos: Egy magyar hárd sorsa. *Gyóni Géza élete és költészete*. Budapest. 1917. 82 l. Biró Miklós nyomdai műintézete.

A szerző közeli ismerőse volt Gyóninak s még mielőtt a költőt utólérte volna szomorú végzete, kiadta róla az életrajzzal kapcsolatos ismereteket, melyben több a baráti szeretet rajongása, mint a jellemző adalék, több a retorika, mint a kritikai érzék. A pestmegyei Gyón községben

1884-ben született költőt végig kíséri rövid pályafutásán, a szarvasi, csabai gimnáziumból a pozsonyi luth. theológiára, onnan a pályakeresés szerény állomásain, jegyzői és vidéki szerkesztőségi (soproni, szabadkai) irodákon át a világháború kitöréséig. Majd versköteteit veszi sorra, s azzal a — sajnos. igen gyakori — módszerrel, mely jórészt a versek tartalmának rajongó prózában való ismétlésére szorítkozik, igyekszik elhíttetni magát, hogy a költőt, fejlődése szerint jellemezte. E fejtegetés folyamán szükségkép föl kell vetnie a Gyóni-Ady kérdést. Elismeri, hogy Ady erősen hatott rá, de bár érzi s állítja, nem tudja kellőképp megértetni, mennyiben maradt önálló e hatás ellenére is Gyóni költői egyénisége. Végül is egy Rákosi Jenőtől vett idézet segítségével tisztáz annyit, hogy a világnézetek különbsége választja el őket egymástól. Kétségtelenül igaz, hogy az elválasztja őket; de a világnézetek különbsége nem azonos a lyrnai fajták különbségével, s valamely költészet minőségét a költő világnézete sohasem definiálhatja. Épen az itt az igazság, hogy a világnézetek különbsége ellenére Gyóni egész lyrája rokona az Adyénak. mert annak igen erős hatása alatt áll. Világnézeteik különbsége csak fogadtatásuk különbségét magyarázza meg, s megérteti, miért válhatott Gyóni egyszerre népszerűvé a költői kifejezés lényegileg azonos eszközeivel oly széles körökben, melyeknek Ady lyrája mindmáig idegen és ellenszenves. Sőt nincs kizárva, hogy épen a kétségtelenül világosabb és egészségesebb Gyóni Géza töri meg a jeget Ady homályosabb, dekadens lyrizmusa számára az említett körökben is, és ő lesz az, ki — Arany Tasso-ja szerint — «kóstolólul mézzel kené a csésze ajkait.»

A szerző modorára, melyben negyvennyolcas szónoki hajlamok nyugatos erőlködésekkel vegyülnek, hadd idézzük, amit a *Szomorú szemmel* c. verskötetről mond: «új utak, új ösvények, új célok, új látások, új forrongások, új sebek, új szépségek és új tépések, a régi átokban is új átok, — ami Gy. G. «Sz. Sz.» c. verses kötetének milieujéhez tartozik. A fatornyos falujába szorított poéta-lélek az élet színes, gazdag városába kerül, ott kulturszomjas, dalos lelke a legfrissebb, a legegészebb, a legelevenebbe vágó hatásoknak engedi át magát,» stb. Gyóni Géza sokkal többet érdemel bárkitől, különösen pedig barátjától, semhogy ily üres puffadozásokkal lehetne elintézni.

(Szeretném hinni, hogy szegény Gringoire-nak a füzetben olvasható Grengoir neve, valamint a *distingció* szó csak sajtóhiba. — de mind a kettőt kétszer is láttam.)

g. gy.

Mácsa János: Agitációs füzetek a színpadért. I. Színház—1918. Budapest. Krausz J. és társa. é. n. 8—r. 18 l. (Szerző kiadása.)

Nehéz kihámozni a szerző zavaros és hetvenkedő, lírai fölkiáltásokban szétpuffogó stílusából, hogy mit is akar voltaképen mondani. A szerző ugyanis a *Ma* c. folyóirat kritikai főmunkatársa s mint ilyen azt hiszi, hogy neki is kötelessége az új irány lírikusainak rapszodikus modorában gondolkodni és a kritikát magát is olyan szabad műfajnak véli, amely együtt halad az irodalmi stílus mérföldes száguldásával. Mindenütt a súlykot

messzire elvető gesztussal lép föl, pedig van egy pár megszívlelésre méltó, okos és igaz gondolata. Ilyen az a nem egészen új megállapítása, hogy mai színpadunkon a felelőtlen felületesség uralkodik és a kritika és az irodalmi akarás teljes hiánya mellett az üzlet a főirányító szempont a drámában. Persze ő — a *Ma* szellemében — tendenciát, szociális munkát követel a színpadtól. A maga különleges színpadi ideálját így formulázza: «A legtisztább mai élet: megézés, átélés, akció, mely a hozzá adódó drámai formákban élettöbbletté nő.» Nem tudjuk, mit ért közelebről ezeken az általánosságokon a szerző. Figyelemreméltó része a kis pamfletnek, ahol rámutat a bécsi és német színpadoknak a háborus évek alatti egészséges irodalmi programjára és szembeállítja velük a hazai színházvállalatok kabarázását. Megfelelkezik azonban arról, hogy volt azért nálunk is törekvés művészi műsorra, különösen a *Nemzeti Színház*-ban. Igaz hogy pl. Strindberg, Gerhart Hauptmann és Wedekind nem tudnak szóhoz jutni a magyar színpadon olyan külföldi és magyar szerzők miatt, akiket talán jobb meg sem nevezni.

Z. B.

Protestáns Esték. Felolvasások a vallás, nevelés, irodalom, történelem és társadalom köréből. A reformáció 400 éves emlékkünnepére szerkesztette és közzétette *Kovács Sándor* theol. tanár, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság Pozsonyi Körének titkára. III. kötet. Budapest. 1916. XVIII., 688 l. Hornyánszky-nyomda. Ára 12 korona.

E szép kiállítású és változatos tartalmú alkalmi kiadvány cikkei közül főképp kettő érdekelheti olvasóinkat. Az első: *Sziklay Ferenctől: Győry Vilmos, mint vallásos költő.* A szerző szerint Győry önmagát tükrözi egész költészetében s nehéz lenne vallásos és világi líráját elkülöníteni. Az a szelidség, jóság, tisztaság — úgymond — mellyel vallásos költeményeiben, Áldásaiban és Imáiban találkozunk, átlengi világi verseit is. Szerelmi lírája nem nagyon változatos. Alaphangja a szelidség, az elmerülő bánat s a csendes öröm. Kis fia és anyja emlékének szentelt költői műveiben, további gyermekverseiben főképp lelki jósága tűnik fel jellemző vonásul. Egyébként Győry munkásságának csak kis részét teszik lírai költeményei, az irodalomtörténet is egészen másért juttat neki helyet a nemzet halhatatlanjai közt. A másik tanulmányban *Markusovszky Sámuel: Bél Mátyás* eredményekben gazdag életének és munkásságának emlékeztét újítja fel. A nagy gonddal szerkesztett kötet többi, gyakran igen érdekes közleményei (*Zsilinszky M.: A protestántizmus történelmi értékéről; Brukner Gy.: Renaissancekori erkölcsi állapotok hazánkban; Kovács S. A keresztyénség útja; Raffay S.: Oberammergaui passiójáték*) sorában számos szép vers is akad (Baksaytól, Hegedüs Istvántól, Kozma Andortól, Lévaytól, Lámpérth Gézától, Szabolcskától és Torkos Lászlótól.) A munka függeléke a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság Pozsonyi Körének szervezéséről és eddigi érdemes működéséről nyújt részletes és alapos tájékoztatást.

V. M.

Magyar Tud. Akadémiai Almanach. Polgári és osillagászati naptárjai 1918-ra. Budapest. 1918. 220 l. Akadémiai kiadás.

A szorosán vett naptári részen kívül a M. T. Akadémia jelenének és multjának különböző mozzanatairól tájékoztat e kiadvány. Névkönyvi adataiból megismerkedünk az egyes osztályok beosztásával, a tiszteleti, rendes, levelező és kültagok, továbbá az állandó bizottságok és azok segédtagjainak névsorával. A többféle szempontból készült csoportosítások egyike az Akadémia halottjait sorolja fel 1830—1917-ig, (összesen nyolcszázötvennegyet), másika pedig a nagy jutalom nyerteseit. Érdekes adat itt, hogy Arany négyszer, Vörösmarty háromszor részesült e kitüntetésben. Az életkorokra utaló egybeállítás szerint az Almanach sajtó alá rendezése idején a legidősebb akadémikus Lévay József volt, aki 1825. nov. 18-án, a legfiatalabb pedig Kornis Gyula, aki 1885. dec. 22-én született. Az akadémiai személyzetnek háromszáztizenegyet kitevő létszámából: az igazgató-tanács tagja volt 24, tiszteleti tag: 25, rendes tag: 61, levelező tag: 148, külső tag: 77. Az alapítók sorában a főhelyet Laky Adolf ötvösmester foglalja el négyszázezer koronás alapítványával, utolsó sorban van említve: «Csalomjai Pajor István alapítványa bold. Pajor Pistika emlékére (1865.)... 3 arany.»

V. M.

Molnár Ferenc: Ismerősök. (Foljegyzések, krónikák.) Budapest. 1917. 220 l. Franklin-kiadás. Ára 5 kor.

Ezek a rövidlélezetű cikkek, — szám szerint husz drb, — mintegy folytatásai a uépszerű szerző régebből ismert, napivonatkozású írásainak, melyekből az első gyűjtemény «Ma, tegnap, tegnapelőtt», (vasárnapi krónikák), a második pedig «Az aruvimi erdő titka» és egyéb szatírák címen jelent meg. Molnár ismert erényein, az előadás könnyed stílművészetén és a jellemzetes iránt való érzéken kívül, kellemesen érinti az olvasót itt is az írónak helyenként előtörő érzelmes megindulása. Ennek hangjaival főképp oly fonákságok leírásában kap meg, melyeket a fásult társadalmi közöny sokáig szinte természeteseknek tartott. Mint a másik két gyűjteményben, úgy a most kiadott kötet cikkei közt is akad irodalomtörténeti szempontból figyelemre méltó. (Ilyennek tekinthető az említett vasárnapi krónikák közül a «Három kis eset» című, melyben külföldi tapasztalatok alapján némi elégtétellel állapítja meg a szerző, hogy «Az ördög» című darabja nem is annyira nemzetközi, mint a minőnek itthon hirdették. «Az aruvimi erdő» szatirikus apróságai között szintén találkozunk irodalmi vonatkozással, pl. az Esetek és a Bohémség címűekben.) Az «Ismerősök» c. kötet darabjai közül ilyen az a kis följegyzés, (Mi a legnagyobb szemtelenség?) melyből Salamon Ödön egyik aforizmjának történetét tudjuk meg; Az Érdekes Ujság Dekameronjáról irt elmefuttatás pedig az ujságrás és irodalom kapcsolatával s a rövid tárca-novella műfajának kifejlődésével foglalkozik. Az egész mű szubjektív hangjára jellemzők a szerző bevezető sorai: «Ha egy elszánt kutató száz év mulva egy könyvtár

zugában megtalálja azt a könyvecskét, tekintse bátran naplónak. Akkorra már lehervad róla minden, ami nem napló.»

B. Gy.

Az Országos Református Tanáregyesület Évkönyve az 1917—1918-ik tanévre. Szerkesztette *S. Szabó József*. Tizenötödik évfolyam. Debrecen. 1918. 92 l. (Városi nyomda.)

E füzet a címben jelzett Egyesület életére vonatkozó hivatalos tudósításokon kívül azokat a felolvasásokat is közli, melyek az 1917. okt. 30-án Budapesten, a reformáció négyszázados évfordulója, valamint Arany János és Tompa Mihály születésének száz éves fordulója alkalmából tartott közgyűlésen hangzottak el. Ezek egyikében *Mitrovics Gyula* a magyar református iskola négyszázados kulturális szolgálatáról értekezik, míg a másik két felolvasó Arany és Tompa emlékezetét újította fel. *Zsigmond Ferenc* Aranyról szólva megállapítja, hogy «az a költészet, mely a tiszta nemzeti öntudat melegének, a művészeti örök törvények megbecsülésének, az élet-felfogás erkölcsi tisztaságának összhangjából táplálkozik s az igazi lángész fényében ragyog... mindig meg fogja őrizni éltető és példaosztó erejét.» *Gulyás József* a másik jubiláus irodalmi alak jelentőségét fejtegetve, arra az eredményre jut, hogy «Tompa költészete mind historiai, mind irodalomtörténeti, mind nevelésügyi szempontból minden időre megtartja értékét.»

V. M.

Berecz Dezső: Mozaik. Budapest. 1918. 168 l. (A címképet Gyöngyös Béla rajzolta.) Singer és Wolfner-bizomány. Ára 4 kor.

Lírai sóhajok — kötetlen formában: 1914—1917-ből. Így jelölhetnők meg e könyv tárgyát, melyben a szerző száz rövid, hangulatos följegyzés alakjában háborús lelki élményeit tárja elénk. A címnek megfelelő, mozaik-szerű apróságok igénytelenségükben az őszinteség erejével hatnak s valószínűleg azt a belső kényszert, melyet az író műve indítékául emleget. «Magamról meg másról» c. fejezetének bekezdése a békevágytól áthatott munka jellemzését is adja: «Borúsak írásaim és keserűek... A háború tette azzá otthonnélküliségével, gyilkos szenvedéseivel.» A Babitsra, Kiss Józsefre, Reviczkyre, Sudermannra és Szép Ernőre való utalások a szerzőnek irodalmi érdeklődését mutatják. Ennek jelei a Gyónit parentáló sorok is.

V. M.

Új füzetek és könyvek. — *Ignotus verseiből.* Budapest, 1918. 116 l. Nyugat-kiadás. Ára 4 kor.

Bródy Sándor: A dada. Erkölesrajz 3 felv. Budapest, 1917. 128 l. Athenaeum-kiadás. Ára 3 kor.

Méray-Horváth Károly: Új világ felé. Regény két kötetben. Budapest, 1917. 344, 348 l. Athenaeum-kiadás. Ára 8 kor.

Pártos Zoltán: Fekete ködök alatt. Regény. Budapest, 1917. 140 l. Athenaeum-kiadás. Ára 3 kor.

Prevost Marcell: Úr és szolgálta. Regény. Ford.: Benedek Marcell. A cím-

lapot Jaschik Álmós rajzolta. Budapest, 1917. 160 l. Biró-kiadás. Ára 4 korona.

Szederkényi Anna: Höll Mária. Regény. A címlapot Gara Arnold rajzolta. Budapest, 1917. 168 l. Biró-kiadás. Ára 4 kor.

Baja Mihály: Ünnepi hangok. Költemények a reformáció világából. Debrecen, 1917. 48 l. Hegedüs és Sándor kiadása. Ára 1 kor.

Költemények a reformáció 400 éves jubileumáról. Budapest. 1917. 40 l. Hornyánszky-kiadás. (Koszorú 238—239. sz.) Ára 20 f.

Emlékkönyv a reformáció négy százados évfordulójára. 1517—1917. Szerk. Takaró Géza. Budapest, 1917. 142 l. Kókai-bizomány. Ára 4 kor.

Flournoy Th.: William James filozófiája. Budapest, 1917. 195 l. Kókai-bizomány. Ára 4 kor. 50 f.

Új Testamentum. Azaz: Istennek új szövetsége. I. kötet. Evangélium. A reformáció négy százados ünnepére magyar nyelvre ford. Masznyik Endre. Pozsony, 1917. 292 l. Kókai-bizomány. Ára 13 kor.

Rákosi Viktor: Don Karaszko és egyéb elbeszélések. Budapest, 1917. 270 l. Révai-kiadás. Ára 8 kor.

Rákosi Viktor: Új fakesztek. Budapest, 1917. 221 l. Révai-kiadás. Ára 6 kor. 50 f.

Ewert Hanns Heinz: Alraune. Egy különös teremtés története. Regény Ford. Pajzs Elemér. Békéscsaba, 1917. 378 l. Tevan-kiadás. Ára 2 kor.

Andriska Károly: Asszony a ködben. Tárca-novellák. Szalay Pál illusztrációival. A címlapot Péczeli Antal rajzolta. Budapest, 1917. 252 l. Toldi-bizomány. Ára 5 kor.

Berde Mária: Az örök film. Münchener regény. Budapest, 1917. 297 l. Athenaeum-kiadás. Ára 3 kor.

Heinrich Gusztáv: A német végzetdráma. Irodalomtörténeti tanulmány. Budapest, 1917. 117 l. Akadémiai-kiadás. Ára 2 kor.

László Zsigmond: A kuruc balladák. Budapest. 1917. 47 l. Hentschel, H. nyomdája.

Barabás Ábel: Az epikai, lírai és drámai költői műfajok történelmi fejlődése. 1—2. k. Temesvár, 1917. 490, 496 l. Csanádegyházmegyei-nyomda. Ára 30 korona.

Divald Kornél: A Magyar Tudományos Akadémia palotája és gyűjteményei. Magyarázó kalauz. Budapest, 1917. 143 l. Akadémiai-kiadás Ára 2 kor.

Molnár Oszkár: Meumann Ernő élete és munkássága. Egy fejezet a neveléstudomány legújabb történetéből. Budapest, 1917. 70 l. Lampel-bizomány. Ára 2 kor. 50 f.

Szavay Zoltán: Játék egy pár régi rimmel. Verseskönyv. Budapest, 1917. 72 l. Singer és Wolfner-kiadás. Ára 4 kor.

Volenszky Béla: Csiky Gergely társadalmi drámái. Doktori értekezés. Budapest, 1917. 74 l. A szerző kiadása.

Wohlbrück Olga: Déli nap. Regény. 1—2. k. Budapest, 1917. 145, 138 l. Légrády-kiadás Ára 3 kor. 20 f.

Földessy Gyula: Arany János az ember és a költő. Budapest, 1917. 54 l. Toldi L. könyvkereskedése.

Szendrey Zsigmond: Utmutató néphagyományok és néprajzi tárgyak gyűjtésére. Nagyszalonta, 1917. 15 l. (A nagyszalontai Arany Emlékegyesület kiadványa. 3. sz.)

Kiss Jenő Sándor: A gép. Novellák. Budapest, 1917. 193 l. Franklin-kiadás. Ára 4 kor. 50 f. [A kötet Herczeg Ferencnek van ajánlva. Irodalomtörténeti vonatkozású bevezetésének címe: «A szerző bemutatkozik az olvasónak.»]

Orbók Attila: A söröző halott. Pestiek a front mögött. Apró történetek és feljegyzések 1916—17-ből. Budapest, 1917. 140 l. Rényi K. kiadása. Ára 3 kor.

Grossmann Zsigmond: A magyar zsidók a XIX. század közepén. (1849—1870.) Tört. tanulmány. Budapest, 1917. 136 l. Az Egyenlőség kiadása. Ára 3 kor.

Drasche-Lázár Alfréd: Enyém vagy! Regény. Budapest, 1917. 270 l. Franklin-kiadás. Ára 6 korona.

Fábián Gábor: A láthatatlan ember. Budapest, 1917. 16 l. Galántai-kiadás. Ára 36 f.

Whitemann Henry: A kastély fantomja. Regény. Budapest, 1917. 125 l. Galántai-kiadás. Ára 2 kor.

Bakonyi Hugó: Az ember tragédiája és egyik német rokonműve: Schack gr. «Világkorszakai.» Belgrád, 1917. 64 l. A szerző kiadása.

Csathó Kálmán: Most kél a nap. Regény. Budapest, 1917. 258 l. Singer és Wolfner-kiadás. Ára 6 kor. 50 f.

A Magyar Könyvtár füzetei. 875. sz. Bródy Sándor: A kötőrőnő és egyéb elbeszélések. (38 L) — 876—77. sz. Gagyhy Dénes: A székelyek. Hangulatok mondai és történeti vázlatok. 58 L — 878—79. sz. Oreczy bárónő: Lady Molly kalandjai. Detektívtörténetek. Angolból ford. Kisléghy Kálmán. 680 L — 880—81. sz. Drasche-Lázár Alfréd: A kutyabőr és egyéb történetek. 62 l. Lampel-kiadás. Egy-egy szám ára 36 f.

Scheldon Edward: Románc. Szinjáték 3 felv. Elő- és utójátékkal. Ford. Heltai Jenő. Budapest, 1917. 155 l. Lampel-kiadás. Ára 1 kor. 50 f. (Fővárosi színházak műsora 356—59. sz.)

Gorzó Gellért: Tompa. (1817. szept. 28. — 1917. szept. 28.) Rozsnyó, 1917. 29 l. A «Sajó-Vidék» kiadása.

Gorzó Gellért: Szeretetszág kapujában. Budapest, 1917. 35 l. Apostol-nyomda.

Gorzó Gellért: Kapitány György. Drámai költemény, történeti zenével és énekkel. Rozsnyó, 1917. 76 l. «Sajó-vidék»-nyomda. Ára 5 kor.

Enyvári Jenő: Philosophiai szótár. Budapest, 1918. 174 l. Franklin-kiadás. Ára 3 kor. 20 f.

Felner-Dénes Pál: Az árnyékember. Regény. Budapest, 1918. 335 l. Franklin-kiadás. Ára 6 kor. 60 f.

Pitroff Pál: Arany János és a harmonia. Irodalom-esztétikai kísérlet.

(Felolvasta a Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1918. nov. ülésén.)
Budapest, 1917. 15 l.

Iványi Béla: A Márkusfalvi Máriaúrszobor leltára. 1243—1883.
Lőcse, 1917. LV., 176 l. A Szepesmegyei Történelmi Társulat kiadása.

N. Kiss Géza: A Felső-Nilus mentén. Vadásznapló. 35 eredeti fényképpel. Budapest, 1917. 179 l. Benkő-kiadás. Ára 6 kor.

Gábor Andor: Harminchárom. Versek. Budapest, 1917. 111 l. Dick-kiadás. Ára köve 5 kor.

Bródy Sándor: A szerető. Regényes színjáték 4 felv. Budapest. 1917. 135 l. Athenaeum-kiadás. Ára 4 kor.

Kaffka Margit: Kis emberek, barátocskáim. Budapest. 1918. 193 l. Pallas-kiadás. Ára 10 kor.

Bónyi Adorján: Holnap. Regény. Budapest. 1918. 144 l. Singer és Wolfner-kiadás. Ára 4 kor. 50 f.

Biró Lajos: Budapestiek. Novellák. Budapest.

Katalógus néhai Malonyai Dezső képgyűjteményéből s más gyűjteményekből származó színes metszetek, butorok s egyéb műtárgyakról. Nyilvános árverés 1917. dec. 19. és 20. Budapest. 1917. 18 l. B. M. kir. zálogházak árverési csarnokának kiadása. Ára 1 kor.

Boóz-Deák Albert: Én . . . és a nagyvilág. Verseskönyv. 1882—1917. Kolozsvár. 1917. 260 l. Gibbon-bizomány. Ára 8 kor.

Szelényi Ödön: A magyar ev. iskolák története a reformációtól napjainkig. Kül. tek. a középiskolákra. A reformáció négyszázados jubileumára. Pozsony. 1917. II., 280 l. Wigand-nyomda. Ára 6 kor.

Id. Szögyény-Marich László emlékiratai. 3 k. 1860—61. Kiadja fia. Az Emlékiratok írója további közéleti működésének — 1893-ban bekövetkezett haláláig való — ismertetésével. 8 arckép és 39 függ. Budapest. 1918. X., 430 l. Hornyánszky-nyomda. Ára 40 kor.

Andorffy Mária: Tavasz után. Regény. Budapest. 1917. 288 l. Légrády-kiadás. Ára 6 kor.

Móricz Zsigmond: A fákllya. Regény. Budapest. 1918. 350 l. Légrády-kiadás. Ára 10 kor.

Török Gyula: Szerelmes szívünk. Budapest. 1917. 222 l. Légrády-kiadás. Ára 5 kor.

Kaffka Margit: Az élet útján. Válogatott gyűjtemény régi és legújabb költeményeiből. Budapest. 1918. 47 l. Nyugat-kiadás. Ára 4 kor.

Sikabonyi Antal: Az alkotó lélek és a háború. Budapest. 1918. 160 l. Pallas-kiadás. Ára 6 kor.

Pujzs Elemér: Az aglegény Pinterics. Regény. Békéscsaba. 1917. 172 l. Tevan-kiadás. Ára 5 kor.

Veér Inre: Lygeia. Az athéni dekadencia regénye. Budapest. 1917. 159 l. Aczél-testvérek kiadása. Ára 5 kor.

Szini Gyula: Porcellán muzsika. Budapest. 1918. 164 l. Franklin-kiadás. Ára 6 kor.

- Csűrös István: *Az Úr gondot visel.* Háborús elbeszélés. Budapest. 1917. 103 l. Kókai-bizomány. Ára 1 kor. 50 f.
- Nógrády László: *A mese.* 1 k. A gyermekmese. Budapest. 1917. XI., 232 l., XXXII. l. Lampel-bizomány. Ára 6 kor.
- Kató József: *Életbarázdák.* Versek. Budapest. 1917. 99 l. Lampel-bizomány. Ára 3 kor.
- Taba Károly: *Álmok hegedűjén.* Újabb versek. Budapest. 1918. 96 l. Lampel-bizomány. Ára 4 kor.
- Farkas Antal: *Jókedv a siralomházban.* A nevető nyomor följegyzései az 1915. háborús esztendőről. Budapest. 1918. 158 l. Népszava-kiadás. Ára 6 kor.
- Kosztolányi Dezső: *Káin.* Novellák. Budapest. 1918. 144 l. Pallas-kiadás. Ára 5 kor. 60 f.
- Szép Ernő: *Emlék.* Versek. Budapest. 1917. 210 l. Pallas-kiadás. Ára 6 korona.
- Zsuzsanna Mária: *Arany bárkán, ezüstös vizeken.* Versek. A könyvdíszeket és az illusztrációkat Ferenczi Sándor rajzolta. Budapest. 1918. 78 l. A szerző kiadása. (Pallas-nyomda.) Ára 5 kor.
- Csöte Károly: *Magyar szív.* Egy falusi bíró története. Budapest. 1917. 33 l. Pátria-kiadás. Ára 2 kor.
- Inotay László: *Napfak meséi.* Rajzolta Nagy Sándor. Budapest. 1917. 79 l. Táltos-kiadás. Ára 7 kor.
- Kortsák Jenő: *A tűzrózsák és más novellák.* Budapest. 1917. 176 l. Táltos-kiadás. Ára 6 kor.
- Mujthényi György: *Téli szimfoniák.* Régi és új versek. Budapest. 1917. 67 l. Táltos-bizomány. Ára 4 kor.
- Migray József: *Magasban.* Költemények. Nagy Sándorék rajzaival. Budapest. 1918. 106 l. Táltos-kiadás. Ára 6 kor.
- Szemere György: *Fülfentő Gergely tizenöt válogatott virtusa.* Papírra vetette — írődeák. Rajzokkal cifrázta Kürthy György. Budapest. 1917. 112 l. Táltos-kiadás. Ára 12 kor.
- Geist Gáspár: *Parabolán.* Versek. Békéscsaba. 1917. 99 l. Tevan-kiadás.
- Ludwig Bíró: *Hotel Stadt Lemberg.* Roman. Autorisierte Übersetzung aus dem Ungarischen von Eduard Kadossa. Berlin u. Wien. 250 l. Ullstein u. Co. Ára 1 márka 25 pf.
- Ludwig Bíró: *Don Juans drei Nächte.* Roman. Autorisierte Übersetzung aus dem Ungarischen von Leo Lázár. Berlin u. Wien. 1917. 184 l. Ullstein u. Co. Ára 1 márka 25 pf.
- Varga Bálint: *Alexandriai Szent Katalin legendájának új (verses) átdolgozása.* Budapest. é. n. (1917.) 16 l. A Szent István Akadémiában 1917. okt. 5-én tartott előadás. (Különnyomat a Szent István Akadémia Értesítőjének 1917-es folyamából.)
- Péter Mihály: *Emléklapok a felsőzempléni ref. egyházmegye történetéből.* Sárospatak. 1917. 15 l. Nyomatott a ref. főiskola nyomdájában. Ára 70 f. (E mű tisztá jövedelme a «Gálszécsi István református emlékalapra» fog fordítani.)

Péter Mihály: Az Úr dicsér és oszt. Egyházi beszéd. Sárospatak. 1917. 16 l. Nyomatott a ref. főisk. nyomdájában. Ára 1 kor. (E mű tiszta jövődelmét a «Gálszécsi István református belmissiói-alap»-ra fordítják.)

Szemere Samu: Giordano Bruno. Budapest. 1917. VIII., 392 l. Akadémiai-kiadás. Ára 6 kor.

Fruin Róbert: Tíz év a németalföldi szabadságharcból. 1588—1598. Fordította Antal Géza. A fordítást átnézte Nagy Zsigmond. I—II. k. Budapest. 1916. XI., 260 l.; 1917. 286 l. Akadémiai kiadás. Ára 10 kor.

Kornis Gyula: A lelki élet. I. k. Budapest. 1917. 392 l. Akadémiai kiadás. Ára 6 kor.

Takáts Sándor: Rajzok a török világból. III. kötet. Budapest. 1917. 457 l. Akadémiai kiadás. Ára 6 kor.

Détsy Erzsébet: Baksay Sándor mint elbeszélő. Budapest. 1917. 82 l. Grafikai intézet.

Viktor Gabriella: A gyermek nyelve. A gyermeknyelv irodalmának ismertetése főként nyelvészeti szempontból. Nagyvárad. 1917. 83 l. Bérés és Held nyomdája.

Házi Jenő: Detrekő vára a középkorban. Doktori értekezés. Budapest. 1917. 72 l. (Történeti értekezések 11 sz.) Stéphanéum-nyomda.

Eissen Gyula: Csányi László pályája. Arad. 1917. 79 l. «Arad és vidéke» nyomdája.

Erdős Renée: Sibyllák könyve. Budapest. 1918. 107 l. Athenæum-kiadás. Ára 4 kor.

Gellért Mária: Dávid. Regény. Budapest. 1918. 155 l. Athenæum-kiadás. Ára 4 kor.

Kassák Lajos: Misüllő királysága. Regény. Budapest. 1918. 167 l. Athenæum-kiadás. Ára 4 kor.

Szenes Béla: A Kristóférti Kolumbus. Regény. Feiks Jenő rajaival. Budapest. 1918. 139 l. Biró M. kiadása. Ára 5 kor.

Mannheim Károly: Lélek és kultúra. Budapest. 1918. 30 l. (Előadások a szellemi tudományok köréből 1 sz.) Benkő Gy. kiadása. Ára 2 kor.

Cholnoky Jenő: A föld és népei. Népszerű földrajzi kézikönyv. Első kötet. Amerika. Két színes térképpel, 32 műmelléklettel és 430 a szöveg közé nyomott képpel. Budapest. 1917. 768 l. Franklin-kiadás. Ára 24 kor.

Sebestyén Jenő: Nietsche és Kálvin. Ethikai tanulmány. Budapest. 1917. 112 l. Kókai L. bizománya. Ára 3 kor.

Molnár Jenő: Egy kis bolt története. Regény. Budapest. 1918. 160 l. Singer és Wolfner kiadása. Ára 6 kor.

Bodnár Gábor: A pedagógia tudományos alapvetésének főbb irányjai a XIX. században. Debrecen. 1918. 53. l. Csáthy-kiadás. Ára 1 kor. 20 f.

Magyar- és világtörténelmi nevezetesebb események naptára. Iskolai és magánhasználatra. Debrecen. 1917. 227 l. Csáthy-kiadás. Ára 5 kor. 20 f.

Gábor Andor: A hatalmas vadász és egyéb figurák. Budapest. 1918. 117 l. Dick-kiadás. Ára 5 kor.

Zsoldos László: Az ürge. Budapest. 1918. 173 l. Franklin-kiadás. Ára 5 korona.

Krudy Gyula: Bukfenc. Budapest. 1918. 112 l. Kultura-kiadás. Ára 4 korona.

Marivaux: Szerelem játéka. (Le jeu de l'amour et du hasard.) Vig-játék 3 felv. Ford. Radó Antal. Budapest. 1918. 78 l. Franklin-kiadás. Ára 80 fillér. (Magyar Könyvtár 885—6. sz.)

Mauks Kornélia: Képek Mikszáth Kálmán életéből. Budapest. 1918. 82 l. Franklin-kiadás. Ára 80 fillér. (Magyar Könyvtár 887—8. sz.)

Lázár István: Ruth. Napkeleti történet. Budapest. 1918. 154 l. Légrády-kiadás. Ára 6 kor.

Kabos Ede: Az eleven kulcs. Egy szép ördög naplója. Budapest. 1918. 63 l. Légrády-kiadás. Ára 50 fillér. (Legjobb könyvek 7. sz.)

Erdős Renée: Norina. Budapest. 1918. 63 l. Légrády-kiadás. Ára 50 f (Legjobb könyvek 9. sz.)

Pauler Ákos: Medveczky Frigyes emlékezete. Arcképpel. Budapest. 1917. 14 l. Akadémiai kiadás. Ára 1 kor.

Aldásy Antal: Csoma József emlékezete. Arcképpel. Budapest. 1918. 27 l. Akadémiai kiadás. Ára 2 kor.

Ignotus novelláiból. Budapest. 1918. 105 l. Nyugat-kiadás. Ára 4 kor.

Lázár Béla: Írók és művészek között. Száz vidám história. Képekkel. Budapest. 1918. 164 l. Pallas-kiadás. Ára 6 kor.

Szomorú Dezső: Harry Russel-Dorsan a francia hadszínterről. (Az író arcképével.) A borítékot Falus Elek rajzolta. Budapest. 1918. 261 l. Pallas-kiadás. Ára 10 kor.

Farkas Pál: Az es-riadi rézbánya. Regény. Budapest. 1918. 175 l. Singer és Wolfner-kiadás. Ára 6 kor.

Roboz Imre: Bródy Sándor és néhány színésznr. Budapest. 1918. 93 l. Korvin-nyomda. A szerző kiadása. Ára 3 kor. (Színes röpiratok 2. sz.)

Havas Aliz: Szent Borbála képe. Budapest. 1917. 240 l. Franklin-kiadás. Ára 6 kor.

Kiss József: Avar. Budapest. 1918. 88 l. Athenæum-kiadás. Ára 5 kor.

Köszegi László versei. Budapest. 1917. 70 l. Benkő-bizomány. Ára 4 korona.

Malonyai János: Anthropokalypsis azaz Jelenések az emberiség jövődjéből. Leírta és diszítette Akantisz Viktor. Lipese. 1917. 67 l. Röder-nyomda. (Budapest. Rózsavölgyi bizomány.) Ára 4 kor. 50 f.

Heltai Jenő: Az utolsó bohém. Budapest. 1917. 157 l. Athenæum-kiadás. Ára 60 f. (Olcso regény 1. sz.)

Török Gyula: Porban. Regény. 1—2. k. Budapest. 1917. 302, 260 l. Táltos-kiadás. Ára 10 kor.

Vargha Damján: Imádkozzunk a diadalmas békéért 2 kiadás. Budapest. 1917. 78 l. Szent István Társ.-kiadása. Ára 1 kor. 50 f.

Miklós Ödön: A groningeni egyetemen tanult magyarok névsora. Pápa. 1917. 12 l. (Budapest. Kókai-bizomány.) Ára 60 f.

Wolf József: Luther. Ünnepi játék. Budapest. 1917. 150 l. Scholz-bizomány. Ára 4 kor. 50 f.

Márki Sándor : Horváth Mihály. (1809—1878.) Történelmi életrajz. 7. Budapest. 1917. 388 l. Athenæum-bizomány.

Lengyel Menyhért : Charlotte kisasszony. Történelmi színmű 3 felv. Budapest. 1918. 129 l. Ára 5 kor.

Biró Lajos : Hotel Imperial. Színmű 4 felv. 2. kiadás. Budapest. 1918. 152 l. Légrédy-kiadás. Ára 5 kor.

Szekfü Gyula : A magyar állam életrajza. Történelmi tanulmány. Budapest. 1918. 290 l. Dick-kiadás. Ára 7 kor. 50 f.

Korolenko Vladimir : Makár álma. Zúg az erdő. Két elbeszélés. Oroszból ford. Tomcsányi János. Budapest. 1918. 63 l. Franklin-kiadás. (Magyar Könyvtár 889—890. sz.) Ára 80 f.

Berczik Árpád : Négy kosár és egyéb vig történetek. Budapest. 1918. 51 l. Franklin-kiadás. (Magyar Könyvtár 91. sz.) Ára 40 f.

Bónyi Adorján : A boldog asszony. Regény. Budapest. 1918. 170 l. Légrédy-kiadás. Ára 6 kor.

Peterdy Sándor : A kétkü Éva. Regény. 2. kiadás. Budapest. 1918. 197 l. Légrédy-kiadás. Ára 6 kor.

Lukinich Imre : Erdély területi változásai a török hódítás korában. 1541—1711. Budapest. 1918. 640 l. Akadémiai kiadás. Ára 24 kor.

Hornyánszky Gyula : Schwarcz Gyula emlékezete. Arcképpel. Budapest. 1918. 77 l. Akadémiai kiadás. Ára 4 kor.

Répay Andor : Összegyűlt könyvek. Marosvásárhely. 1918. 167 l. Márványi Artur kiadása. Ára 5 kor. 50 f.

Lengyel Menyhért : Egyszerű gondolatok. Budapest. 1918. 109 l. Pallas-kiadás. Ára 4 kor. 50 f.

Sándor Imre : Boldogság... Novellák. Budapest. 1918. 130 l. Pallas-kiadás. Ára 5 kor.

Pekár Gyula : A mezitlábás grófkisasszony és egyéb elbeszélések. Budapest. 1918. 144 l. Singer és Wolfner-kiadás. Ára 5 kor. 40 f.

Helyreigazítások. 1918. évf. 163. l. 5. sor: fiáról, helyett olv.: fiáról² (az emlékét szó törlendő.) — 205. l. 17. sz.: irodalmi h. o.: irodalmi .. 226. l. 7. s.: szóló, h. o.: oszló. — U. o. 14. s. — növeli h. o.: növelik. — 227. l. 4 s.: A h. o.: A. — U. o. 6. s.: János h. o.: János;. — 229. l. 10. s.: Hagymássz h. o.: Hagymássyné. — U. o. 30. s.: tizenhetedik h. o.: tizenhatodik. — 231. l. 3. s.: mint h. o.: mint a. — 233. l. 18. s.: hivatkozás h. o.: hivatkozás-e műben. — U. o. 36. s.: «Rosnyai 1715 januárjában fogott a H. T. írásához» h. o.: «Rosnyai fia, Sámuel, 1715 januárjában fogott a H. T. leírásához.»